

V Bruseli 1. júna 2018
(OR. en)

9643/18

**Medziinštitucionálny spis:
2018/0186 (CNS)**

**COCON 9
VISA 134
FREMP 90**

NÁVRH

Od:	Jordi AYET PUIGARNAU, riaditeľ, v zastúpení generálneho tajomníka Európskej komisie
Dátum doručenia:	31. mája 2018
Komu:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generálny tajomník Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2018) 358 final
Predmet:	Návrh SMERNICE RADY, ktorou sa zavádza náhradný cestovný doklad EÚ a zrušuje rozhodnutie 96/409/SZBP

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2018) 358 final.

Príloha: COM(2018) 358 final

V Bruseli 31. 5. 2018
COM(2018) 358 final

2018/0186 (CNS)

Návrh

SMERNICA RADY,

ktorou sa zavádza náhradný cestovný doklad EÚ a zrušuje rozhodnutie 96/409/SZBP

{SEC(2018) 263 final} - {SWD(2018) 272 final} - {SWD(2018) 273 final}

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

• Dôvody a ciele návrhu

Právo na rovnaké zaobchádzanie, pokiaľ ide o konzulárnu ochranu, je jedným z osobitných práv, ktoré občanom EÚ vyplývajú zo zmlúv na základe ich občianstva EÚ. Ak občania EÚ potrebujú pomoc mimo EÚ a v danej krajine sa nenachádza veľvyslanectvo alebo konzulát ich vlastného členského štátu (to znamená, keď sú „nezastúpení“¹), ktoré by im mohli pomôcť, majú právo požiadať o pomoc veľvyslanectvo alebo konzulát ktoréhokoľvek členského štátu EÚ. Členské štáty musia pomáhať nezastúpeným občanom EÚ za rovnakých podmienok ako vlastným štátnym príslušníkom. Toto právo, ktoré je zakotvené v článku 20 ods. 2 písm. c) a článku 23 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) a v článku 46 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“), je prejavom solidarity EÚ a jedným z praktických prínosov vyplývajúcich z občianstva EÚ. Je dobrým príkladom toho, ako možno priblížiť EÚ jej občanom, čo je pre Komisiu prioritou².

Jednou z foriem pomoci poskytovanej nezastúpeným občanom je vydávanie náhradných cestovných dokladov. Náhradné cestovné doklady sú doklady, ktoré sa vydávajú občanom pri strate, krádeži alebo zničení pasu alebo cestovného dokladu, alebo ak sú tieto doklady dočasne nedostupné. V roku 1996 sa rozhodnutím 96/409/SZBP³ zaviedol spoločný formát náhradného cestovného dokladu (ďalej len „náhradný cestovný doklad EÚ“), ktorý majú členské štáty vydávať v tretích krajinách (t. j. krajinách mimo EÚ) nezastúpeným občanom EÚ.

Náhradné cestovné doklady predstavujú najbežnejší druh pomoci poskytovanej členskými štátmi nezastúpeným občanom EÚ, ktorí sa v tretej krajine ocitli v núdzi⁴, a zohrávajú nenahraditeľnú úlohu pri pomoci pri bezpečnom návrate týchto občanov domov. Občania EÚ sa v tejto súvislosti môžu spoľahnúť na ochranu, ktorá sa odvíja od ich statusu občanov EÚ v tretích krajinách.

Od zavedenia náhradných cestovných dokladov EÚ uplynulo už 20 rokov a treba aktualizovať pravidlá rozhodnutia 96/409/SZBP a formát náhradného cestovného dokladu EÚ. V rozhodnutí 96/409/SZBP sa neodrážajú nedávne zmeny pravidiel EÚ týkajúcich sa konzulárnej ochrany a náhradný cestovný doklad EÚ nie je vo svojej súčasnej podobe prispôsobený aktuálnej bezpečnostnej situácii vo svete.

¹ Pozri aj článok 6 smernice Rady (EÚ) 2015/637 z 20. apríla 2015 o opatreniach koordinácie a spolupráce na uľahčenie konzulárnej ochrany nezastúpených občanov Únie v tretích krajinách a o zrušení rozhodnutia 95/553/ES (Ú. v. EÚ L 106, 24.4.2015, s. 1).

² https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/juncker-political-guidelines-speech_en.pdf

³ Rozhodnutie zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady, č. 96/409/SZBP z 25. júna 1996 o zavedení náhradného cestovného dokladu (Ú. v. ES L 168, 6.7.1996, s. 4).

⁴ Podľa Správy o občianstve EÚ na rok 2017 [COM(2017) 30 final/2] „vystavovanie náhradných cestovných dokladov je v praxi najčastejšia forma pomoci členských štátov nezastúpeným občanom EÚ (viac ako 60 % všetkých prípadov)“. V absolútnom vyjadrení je počet vydaných náhradných cestovných dokladov EÚ pomerne malý. Ročne sa odhadom vydá približne 320 náhradných cestovných dokladov mimo EÚ a 250 v rámci EÚ. Okrem toho sa odhaduje, že ďalším 400 – 500 nezastúpeným občanom sa každý rok namiesto náhradného cestovného dokladu EÚ vydajú národné náhradné cestovné doklady. Údaje o náhradných cestovných dokladoch EÚ sú však neúplné a pravdepodobne podhodnotené, keďže nie všetky členské štáty v súčasnosti zbierajú presné štatistické údaje o náhradných cestovných dokladoch EÚ (viac informácií je k dispozícii v hodnotení priloženom k tomuto návrhu).

Mimoriadne pálčivým problémom je skutočnosť, že súčasný formát náhradného cestovného dokladu EÚ nie je dostatočne „nadčasový“. Nezohľadňujú sa v ňom zlepšenia v oblasti zabezpečenia cestovných dokladov a neposkytuje dostatočnú ochranu proti podvodom a falšovaniu. To viedlo k fragmentácii využívania náhradného cestovného dokladu EÚ v celej Únii. Niektoré členské štáty majú obavy, pokiaľ ide o ochranné prvky jednotného formátu náhradného cestovného dokladu, a preto ho už nepoužívajú.

Rozhodnutie 96/409/SZBP navyše nie je zosúladené so smernicou Rady (EÚ) 2015/637⁵. Táto smernica, ktorú boli členské štáty povinné transponovať do 1. mája 2018, upravuje konzulárnu ochranu nezastúpených občanov vo všeobecnosti, a teda aj pravidlá uplatniteľné na vydávanie náhradných cestovných dokladov EÚ. A napokon, vzhľadom na niektoré koncepčné prvky spoločného formátu náhradného cestovného dokladu (napr. malý priestor na umiestnenie všetkých potrebných tranzitných víz tretích krajín) je menej pravdepodobné, že by tretie krajiny tento formát uznávali.

Tento návrh nadväzuje na výzvu Rady na predloženie návrhu na vytvorenie nového náhradného cestovného dokladu EÚ obsahujúceho bezpečnostné prvky v súlade so súčasnou praxou, čím sa aktualizujú prvky opísané v rozhodnutí 96/409/SZBP⁶.

Komisia sa vo svojom akčnom pláne z decembra 2016 v oblasti zabezpečenia dokladov⁷ a vo svojom oznámení z roku 2016 s názvom „Posilnenie bezpečnosti vo svete mobility: lepšia výmena informácií v boji proti terorizmu a lepšie chránené vonkajšie hranice“⁸ zaoberala otázkou podvodov s cestovnými dokladmi, zdôraznila potrebu zabezpečených cestovných dokladov a zaviazala sa preskúmať možnosti zlepšenia ochranných prvkov náhradných cestovných dokladov. Okrem toho sa Komisia v správe o občianstve na rok 2017⁹ zaviazala, že preskúma možnosti modernizácie pravidiel týkajúcich sa náhradných cestovných dokladov pre nezastúpených občanov EÚ vrátane ochranných prvkov spoločného formátu náhradného cestovného dokladu EÚ s cieľom zaručiť, aby si občania mohli účinne uplatniť právo na konzulárnu ochranu.

Rada vo svojich záveroch o akčnom pláne¹⁰ a o správe o občianstve na rok 2017¹¹ zdôraznila význam zabezpečených cestovných dokladov a dokladov totožnosti pri boji proti podvodom týkajúcim sa cestovných dokladov. V záveroch okrem iného vyzvala Komisiu, aby zabezpečila primerané následné opatrenia.

Európsky parlament vo svojom uznesení k správe o občianstve na rok 2017¹² vyzval Komisiu, aby predložila návrh na nový, väčší zabezpečený formát náhradného cestovného dokladu EÚ.

⁵ Smernica Rady (EÚ) 2015/637 z 20. apríla 2015 o opatreniach koordinácie a spolupráce na uľahčenie konzulárnej ochrany nezastúpených občanov Únie v tretích krajinách a o zrušení rozhodnutia 95/553/ES (Ú. v. EÚ L 106, 24.4.2015, s. 1).

⁶ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5287-2011-INIT/en/pdf>

⁷ COM(2016) 790 final.

⁸ COM(2016) 602 final.

⁹ COM(2017) 30 final/2.

¹⁰ Závery Rady o akčnom pláne Komisie na posilnenie európskej reakcie na podvody týkajúce sa cestovných dokladov prijaté 27. marca 2017 <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7696-2017-INIT/sk/pdf>

¹¹ Závery Rady o správe o občianstve EÚ na rok 2017 prijaté 11. mája 2017 <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9080-2017-INIT/sk/pdf>.

¹² Uznesenie Európskeho parlamentu z 12. decembra 2017 o správe o občianstve EÚ za rok 2017: Posilnenie práv občanov v Únii demokratickej zmeny

Pracovný program Komisie na rok 2018¹³ zahŕňa preskúmanie návrhu smernice Rady, ktorou sa nahradí rozhodnutie o zavedení náhradného cestovného dokladu (REFIT). Cieľom preskúmania je modernizovať pravidlá týkajúce sa náhradných cestovných dokladov pre nezastúpených občanov EÚ vrátane ochranných prvkov spoločného formátu EÚ s cieľom zaručiť, aby si občania mohli účinne uplatniť právo na konzulárnu ochranu. Zlepšením ochranných prvkov náhradného cestovného dokladu EÚ by sa znížilo riziko falšovania a pozmeňovania, čím by sa bojovalo proti podvodom, ako aj zneužívaniu cestovných dokladov. To by malo zasa podporiť boj proti terorizmu a organizovanej trestnej činnosti.

- **Súlad s existujúcimi ustanoveniami v tejto oblasti politiky**

Každý občan EÚ nachádzajúci sa na území tretej krajiny, v ktorej členský štát, ktorého je štátnym príslušníkom, nemá zastúpenie, má právo na konzulárnu ochranu ktoréhokoľvek členského štátu za rovnakých podmienok ako štátni príslušníci tohto členského štátu.

S cieľom stanoviť opatrenia v oblasti spolupráce a koordinácie potrebné na uľahčenie konzulárnej ochrany nezastúpených občanov prijala Rada v roku 2015 smernicu (EÚ) 2015/637. Smernica (EÚ) 2015/637 obsahuje všeobecné pravidlá týkajúce sa opatrení na uľahčenie konzulárnej ochrany nezastúpených občanov. V jej článku 9 písm. f) sa výslovne uvádza, že sa uplatňuje aj na vydávanie náhradných cestovných dokladov.

Jedným z cieľov tohto návrhu je plne zosúladiť osobitné pravidlá uplatniteľné na náhradné cestovné doklady EÚ so smernicou (EÚ) 2015/637. Ak je to potrebné, v tomto návrhu sa ďalej spresňujú všeobecné pravidlá uvedené v smernici (EÚ) 2015/637 týkajúce sa napríklad spolupráce a koordinácie medzi členskými štátmi pri spracovávaní žiadosti o náhradný cestovný doklad EÚ. Navrhovanou smernicou sa nemenia žiadne práva stanovené v smernici (EÚ) 2015/637.

- **Súlad s ostatnými politikami Únie**

Bezpečné a spoľahlivé doklady sú významným prvkom riadenia hraníc.

2. PRÁVNÝ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

- **Právny základ**

Tento návrh vychádza z článku 23 ZFEÚ, tak ako smernica (EÚ) 2015/637 o konzulárnej ochrane. Podľa odseku 2 tohto ustanovenia Rada, konajúc v súlade s mimoriadnym legislatívnym postupom a po porade s Európskym parlamentom môže prijať smernice zavádzajúce opatrenia koordinácie a spolupráce potrebné na uľahčenie konzulárnej ochrany nezastúpených občanov EÚ. Toto ustanovenie sa vzťahuje na všetky členské štáty.

Cieľom návrhu je stanoviť opatrenia potrebné na uľahčenie konzulárnej ochrany v prípade najčastejšieho druhu konzulárnej pomoci poskytovanej nezastúpeným občanom, t. j. v prípade vydávania náhradných cestovných dokladov. Tento cieľ sa má dosiahnuť stanovením štandardizovaného postupu spolupráce medzi členskými štátmi pri vydávaní náhradných cestovných dokladov v jednotnom formáte založenom na zlepšených ochranných prvkoch. Tým sa umožní občanom, aby mohli účinne a v bezpečnejšom prostredí uplatňovať svoje právo na konzulárnu ochranu.

¹³

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P8-TA-2017-0487&language=EN&ring=A8-2017-0385>
https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/cwp_2018_annex_ii_en.pdf

- **Subsidiarita (v prípade inej ako výlučnej právomoci)**

Vydávanie náhradných cestovných dokladov EÚ má cezhraničný rozmer, pretože sa týka ochrany, ktorú ponúka členský štát občanom iného členského štátu.

Súčasný formát náhradných cestovných dokladov EÚ, ako je stanovený v rozhodnutí 96/409/SZBP, treba aktualizovať. Zmeny v tomto formáte môže navrhnúť len Komisia. Náhradný cestovný doklad EÚ s modernizovanými ochrannými prvkami zlepší celkovú bezpečnosť EÚ, keďže tieto doklady umožňujú ich držiteľom prekračovať hranice EÚ. Okrem toho sa vďaka väčšiemu využívaniu jednotného formátu a harmonizovaných bezpečnostných prvkov zvýši uznávanie týchto dokladov zo strany tretích krajín. Tieto ciele nie je možné dosiahnuť na úrovni členských štátov.

Ak jednotný formát náhradného cestovného dokladu EÚ nebude modernizovaný, členské štáty by sa mohli pri plnení povinnosti poskytovať konzulárnu ochranu nezastúpeným občanom EÚ za rovnakých podmienok ako svojim vlastným štátnym príslušníkom, ktorá im vyplýva zo zmluvy, čoraz viac spoliehať na národné náhradné cestovné doklady. To vytvára riziko fragmentácie medzi členskými štátmi, pokiaľ ide o používané doklady a dodržiavané postupy. Zároveň to vytvára aj riziko „účelového výberu krajiny poskytujúcej náhradný cestovný doklad“ (pri ktorom občania žiadajú o náhradné cestovné doklady jedného členského štátu, a nie druhého, pretože doklady určitých členských štátov sú všeobecnejšie uznávané, lacnejšie alebo sa dajú ľahšie získať ako doklady iných členských štátov).

- **Proporcionalita**

V článku 5 Zmluvy o Európskej únii sa stanovuje, že činnosť Únie nesmie prekročiť rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie cieľov zmluvy. Forma zvolená pre túto činnosť EÚ musí umožniť, aby sa návrhom dosiahol jeho cieľ a aby bol vykonaný čo najúčinnnejšie.

V tomto návrhu sa stanovuje povinnosť používať v prípade nezastúpených občanov mimo EÚ náhradné cestovné doklady EÚ. Členské štáty by mali povinnosť vydať náhradný cestovný doklad EÚ nezastúpeným občanom, ktorí spĺňajú príslušné podmienky. Návrh sa vzťahuje na situácie, pre ktoré už platí právna povinnosť poskytovať konzulárnu ochranu.

Návrhom sa zlepšujú ochranné prvky náhradného cestovného dokladu EÚ tak, aby sa dosiahol štandard očakávaný členskými štátmi a tretími krajinami. Vychádza sa pritom z existujúcich noriem stanovených v kontexte jednotného formátu víz¹⁴. Návrhom sa preto umožňuje, aby sa pre náhradné cestovné doklady EÚ využívalo vybavenie, ktoré je už k dispozícii na veľvyslanectvách a konzulátoch členských štátov EÚ, čím sa obmedzí potreba nového vybavenia a ďalšej odbornej prípravy.

- **Výber nástroja**

V súlade s článkom 23 ods. 2 ZFEÚ je navrhovaným nástrojom smernica.

¹⁴ Nariadenie Rady (ES) č. 1683/95 z 29. mája 1995 stanovujúce jednotný formát víz, zmenené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1370 zo 4. júla 2017, ktorým sa mení nariadenie Rady (ES) č. 1683/95 stanovujúce jednotný formát víz.

3. VÝSLEDKY HODNOTENÍ *EX POST*, KONZULTÁCIÍ SO ZAJINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

- **Hodnotenia *ex post*/kontroly vhodnosti existujúcich právnych predpisov**

Pri hodnotení rozhodnutia 96/409/SZBP sa zistilo, že vďaka vydávaniu náhradných cestovných dokladov EÚ sa občanom EÚ, ktorí sa v tretích krajinách ocitli v núdzi, poskytla skutočná pomoc. Pri hodnotení sa zároveň zistilo, že náhradné cestovné doklady EÚ sú dôkazom praktických výhod plynúcich z občianstva EÚ, pričom sa očakáva, že významnú úlohu budú zohrávať aj v budúcnosti.

Právny rámec pre náhradné cestovné doklady EÚ by sa však mal upraviť tak, aby sa riešili niektoré problémy s vykonávaním zistené pri hodnotení. Cieľom týchto úprav by malo byť najmä zaistenie súladu so smernicou (EÚ) 2015/637 a zlepšenie ochranných prvkov náhradného cestovného dokladu EÚ v kontexte meniacich sa potrieb v oblasti bezpečnosti. Medzi hlavné problémy, ktoré sa zistili pri hodnotení, patria roztrieštený prístup k vydávaniu náhradných cestovných dokladov (nie všetky členské štáty používajú formát náhradného cestovného dokladu stanovený rozhodnutím 96/409/SZBP) a ich vnímaná nižšia uznateľnosť, právna neistota, vymáhateľnosť a obavy, pokiaľ ide o to, či je spoločný formát náhradného cestovného dokladu bezpečný. Cieľom tohto návrhu je riešiť problémy, ktoré boli identifikované počas hodnotenia rozhodnutia 96/409/SZBP.

- **Konzultácie so zainteresovanými stranami**

V rámci procesu konzultácií sa skombinovali nástroje so všeobecnejším dosahom, napríklad verejná konzultácia, s konzultáciami a prieskumami, ktoré boli viac zacielené na členské štáty a skupiny zainteresovaných strán. Medzi konzultovanými zainteresovanými stranami boli príslušné orgány členských štátov; misie členských štátov v tretích krajinách; orgány tretích krajín; obchodné združenia (vrátane cestovných kancelárií, leteckých spoločností a poisťovní); občania a skupiny občanov; a odborníci z Európskej komisie, Európskej služby pre vonkajšiu činnosť a Generálneho sekretariátu Rady. Názory zainteresovaných strán sa zohľadnili pri príprave tohto návrhu.

Podrobné informácie o výsledkoch procesu konzultácií sa nachádzajú v prílohe 2 k posúdeniu vplyvu, ktoré je sprievodným dokumentom k tomuto návrhu.

- **Získavanie a využívanie expertízy**

Komisia na základe príslušnej rámcovej zmluvy zadala štúdiu o „hodnotení existujúceho nástroja EÚ týkajúceho sa európskeho náhradného cestovného dokladu a posúdení vplyvu“.

- **Posúdenie vplyvu**

Výbor pre kontrolu regulácie zaujal k posúdeniu vplyvu, ktoré tvorí sprievodný dokument k tomuto návrhu, kladné stanovisko a navrhol niekoľko možností zlepšenia¹⁵. Pri posudzovaní vplyvu sa vzali do úvahy viaceré možnosti politiky: zachovanie súčasného stavu; prijatie výlučne nezáväzných opatrení; zrušenie rozhodnutia 96/409/SZBP a zrušenie náhradných cestovných dokladov EÚ; nový právny predpis, ktorým sa stanoví povinnosť vydávať náhradné cestovné doklady EÚ všetkým občanom EÚ; nový právny predpis, ktorým sa zavedie náhradný cestovný doklad EÚ so zlepšenými ochrannými prvkami a nový právny predpis, ktorým sa zavedie náhradný cestovný doklad EÚ s biometrickými údajmi.

¹⁵ Stanovisko výboru pre kontrolu regulácie je k dispozícii na adrese: <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/?fuseaction=ia>

Možnosti zachovania súčasného stavu alebo zrušenia náhradných cestovných dokladov EÚ sa z hľadiska dosiahnutia cieľov považujú za neuspokojivé a neefektívne. Možnosť povinného vydávania náhradných cestovných dokladov EÚ všetkým občanom EÚ sa považuje za neprimeranú. Nezáväzné opatrenia sa takisto považujú za neuspokojivé, keby sa vykonávali samostatne. Mali by však sprevádzať možnosť, ktorá sa napokon zvolila, aby pomohli pri jej vykonávaní.

Z dvoch možností, pri ktorých sa vyžaduje nový právny predpis, sa možnosť zaviesť náhradný cestovný doklad EÚ so zdokonalenými ochrannými prvkami považuje za vhodnejšiu než zavedenie náhradného cestovného dokladu EÚ s biometrickými údajmi, a to najmä z dôvodov nákladovej efektívnosti a primeranosti. Konkrétne, zatiaľ čo pri prvej možnosti by sa využívalo existujúce vybavenie používané na tlač jednotného formátu víz, pri druhej by bolo potrebné inštalovať vybavenie schopné tlačiť biometrické informácie. V dôsledku toho by členským štátom a občanom pravdepodobne vznikli značné náklady.

Očakáva sa, že uprednostňovaná možnosť bude mať prínosy vo viacerých oblastiach. Nezastúpení občania EÚ, ktorí sa ocitnú v núdzi, by mohli získať náhradný cestovný doklad EÚ na všetkých konzulátoch členských štátov, a to na základe zjednodušeného postupu na základe smernice (EÚ) 2015/637. Právo na náhradný cestovný doklad EÚ by pritom mali vo väčšom počte situácií, ako je to podľa súčasného rozhodnutia o náhradnom cestovnom doklade EÚ. Zároveň by mali prínos z jasnejších postupov a lehôt vydávania.

Pre členské štáty a EÚ by boli prínosom lepšie ochranné prvky nového náhradného cestovného dokladu EÚ. Väčšie využívanie nového dokladu by mohlo viesť k väčšiemu uznávaniu dokladu tretími stranami a prijatie modernizovaných noriem čitateľnosti strojom by malo mať za následok ľahšie spracovávanie na hraniciach. Vďaka väčšiemu uznávaniu tretími krajinami by nezastúpení občania mohli ušetriť peniaze, keďže by si nemuseli predlžovať pobyt v hoteloch a hľadať alternatívne možnosti dopravy. Väčšmi zabezpečený formát náhradného cestovného dokladu EÚ, ktorý by bol viacjazyčný a vyrábalo by sa na úrovni EÚ, by bol zároveň nákladovo efektívnou alternatívou pre členské štáty, ktoré uvažujú o nahradení prípadných zastaraných národných náhradných cestovných dokladov. A napokon, Komisia by bola schopná presadzovať nový právny predpis o náhradnom cestovnom doklade EÚ a monitorovať jeho vykonávanie.

• **Regulačná vhodnosť a zjednodušenie**

Táto iniciatíva je zahrnutá v pracovnom programe Komisie na rok 2018 medzi iniciatívami v rámci programu regulačnej vhodnosti a efektívnosti (REFIT) v oblasti spravodlivosti a základných práv založenej na vzájomnej dôvere¹⁶. Komisia v tejto súvislosti preskúmala možnosti zjednodušenia a zníženia záťaže.

Cieľom návrhu je zjednodušiť postup vydávania náhradných cestovných dokladov EÚ, čo povedie k menšej záťaži pre orgány verejnej správy a občanov v núdzi spôsobenej stratou cestovných dokladov. Návrhom sa zároveň zlepšujú ochranné prvky náhradného cestovného dokladu EÚ, keďže tento doklad sa môže použiť na vstup na územie EÚ. Na tento účel návrh stavia na súčasnom vybavení a znalostiach získaných v súvislosti s vízovou nálepkou. Jednotný a väčšmi zabezpečený náhradný cestovný doklad EÚ môže znížiť náklady a nepríjemnosti pre občanov a podniky (napr. letecké spoločnosti), pretoželepší uznávanie zo strany tretích krajín a spracovávanie na vonkajších hraniciach EÚ.

¹⁶ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/cwp_2018_annex_ii_en.pdf

Vďaka zjednodušeniu občania ušetrí odhadom 93 000 EUR ročne. Potenciálne úspory pre podniky a pohraničné orgány neboli vzhľadom na nedostatok spoľahlivých údajov kvantifikované.

- **Základné práva**

Týmto návrhom sa vykonáva základné právo občanov EÚ na diplomatickú a konzulárnu ochranu, ktoré je zaručené článkom 46 Charty základných práv Európskej únie.

Návrh sa týka aj článku 7 charty o rešpektovaní súkromného života a článku 8 o práve na ochranu osobných údajov. Spracovávanie osobných údajov občanov vrátane zhromažďovania osobných údajov, prístupu k nim a ich využívanie má vplyv na právo na súkromie a právo na ochranu osobných údajov podľa charty. Zásah do týchto základných práv musí byť odôvodnený¹⁷.

Pokiaľ ide o právo na ochranu osobných údajov, ako aj ochranu údajov vrátane ich zabezpečenia, uplatňujú sa príslušné pravidlá EÚ¹⁸. Nie je možná žiadna výnimka z režimu ochrany údajov. Členské štáty musia v súlade s príslušnými pravidlami EÚ v oblasti ochrany údajov zaviesť jasné pravidlá, podmienky a záruky. Touto iniciatívou sa nestanovuje právny základ pre uchovávanie údajov zhromaždených na jej základe ani na používanie týchto údajov na iné účely, než je overenie totožnosti žiadateľa, vytlačenie nálepky náhradného cestovného dokladu EÚ a uľahčenie cestovania dotknutej osoby. Každé takéto uchovávanie údajov bude musieť byť v súlade s pravidlami ochrany údajov stanovenými v nariadení (EÚ) 2016/679. Na plnenie povinnosti uvádzať osobné údaje žiadateľa vrátane podoby tváre na nálepke a zaslať ich členskému štátu štátnej príslušnosti na účely overenia totožnosti žiadateľa sa bude vzťahovať primeraný súbor záruk.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Návrh nemá žiadny vplyv na rozpočet EÚ.

5. ĎALŠIE PRVKY

- **Plány vykonávania, spôsob monitorovania, hodnotenia a podávania správ**

Vzhľadom na nízky počet náhradných cestovných dokladov EÚ, ktoré členské štáty vydávajú, je dôležité uplatňovať realistický prístup k monitorovaniu vykonávania návrhu a príliš nezaťažovať vnútroštátne orgány. Od členských štátov sa požaduje, aby každý rok poskytl Komisii informácie o obmedzenom počte kľúčových ukazovateľov. V prípade potreby sa môže prijať rozhodnutie o zhromažďovaní ďalších informácií. Komisia po piatich rokoch vyhodnotí vykonávanie tejto smernice.

¹⁷ Súdny dvor Európskej únie stanovil kritériá na určenie toho, či je takýto zásah v kontexte nariadenia Rady (ES) č. 2252/2004 odôvodnený, vo veci C-291/12 *Schwarz/Stadt Bochum*, ECLI:EU:C:2013:670. Pripomenul, že obmedzenia práv zakotvených v charte musia byť „stanovené zákonom, rešpektovať podstatu týchto práv a zásadu proporcionality, čiže byť nevyhnutné a skutočne zodpovedať cieľom všeobecného záujmu, ktoré sú uznané Úniou, alebo potrebe ochrany práv a slobôd iných“. Okrem toho konštatoval, že cieľ „bojovať proti falšovaniu pasov a podvodnému používaniu pasov“, spĺňa tieto kritériá.

¹⁸ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 1).

- **Podrobné vysvetlenie konkrétnych ustanovení návrhu**

V kapitole I (článoch 1 a 2) sa opisuje predmet návrhu a vymedzuje sa niekoľko pojmov. Týmto návrhom sa stanovujú podmienky a postup, pri uplatnení ktorých môžu nezastúpení občania získať náhradný cestovný doklad EÚ, a zavádza sa jednotný formát takýchto dokladov. Používa sa rovnaké vymedzenie pojmu „nezastúpený občan“ ako v smernici (EÚ) 2015/637.

V kapitole II sú v článku 3 stanovené podmienky, za akých možno vydať náhradný cestovný doklad EÚ. Náhradný cestovný doklad EÚ by sa mal vo všeobecnosti vydávať nezastúpeným občanom, ktorých pasy alebo cestovné doklady nie sú z rôznych dôvodov dostupné, a to na jednu cestu do členského štátu štátnej príslušnosti alebo pobytu daného občana. Tento doklad by sa mal vydať po tom, ako členský štát, ktorý poskytuje pomoc, konzultoval členský štát štátnej príslušnosti občana.

V článku 4 sa opisuje postup vydávania náhradného cestovného dokladu EÚ vrátane konzultácie medzi členským štátom, ktorý nezastúpenému občanovi poskytuje pomoc, a členským štátom štátnej príslušnosti občana, a stanovujú sa uplatniteľné lehoty. V článku 4 sa zároveň stanovujú výnimky v náležite odôvodnených prípadoch alebo v krízových situáciách. Zahŕňa aj bezpečnostné opatrenia.

Podľa článku 5 by mal byť náhradný cestovný doklad EÚ platný o niečo dlhšie, než je minimálny čas potrebný na spätnú cestu.

V článku 6 sa stanovuje, že členské štáty môžu zaviesť alebo zachovať priaznivejšie ustanovenia, pokiaľ sú zlučiteľné s touto smernicou.

V článku 7 sa konkrétne stanovujú ďalšie možné situácie, v ktorých môžu členské štáty vydať náhradný cestovný doklad EÚ. Prijemcami náhradného cestovného dokladu EÚ by okrem nezastúpených občanov EÚ v tretích krajinách mohli byť napríklad sprevádzajúci rodinní príslušníci, vlastní občania členského štátu alebo jeho rezidenti a zastúpení občania EÚ z iného členského štátu. Členské štáty sa môžu takisto rozhodnúť vydávať náhradné cestovné doklady EÚ v rámci EÚ.

V kapitole III sa v článku 8 stanovuje jednotný formát, ktorý sa má používať pre náhradné cestovné doklady EÚ a ktorý pozostáva z jednotného formulára a jednotnej nálepky. Príslušné údaje o príjemcovi náhradného cestovného dokladu EÚ sa vytlačia na nálepke, ktorá sa následne nalepí na formulár.

V článku 9 sa stanovuje postup, ktorý sa používa pri vydávaní doplňujúcich technických špecifikácií pre náhradné cestovné doklady EÚ. Tieto špecifikácie môžu byť v prípade potreby tajné.

Článok 10 sa týka subjektov členských štátov, ktoré sú zodpovedné za tlač náhradných cestovných dokladov EÚ. Tieto subjekty sa musia oznámiť Komisii a ostatným členským štátom.

Článok 11 uvádza pravidlá vzťahujúce sa na výbor, ktorý má Komisii pomáhať pri vykonávaní tejto smernice.

Článkom 12 sa delegáciám Únie v tretích krajinách ukladá úloha oznámiť jednotný formát náhradného cestovného dokladu EÚ tretím krajinám a poskytnúť im vzory náhradného cestovného dokladu EÚ.

Kapitola IV obsahuje niekoľko záverečných ustanovení.

V článku 13 sa stanovuje rámec pre ochranu údajov.

V článku 14 sa stanovuje povinnosť členských štátov monitorovať uplatňovanie smernice a poskytovať Komisii informácie na ročnom základe.

Podľa článku 15 by Komisia mala uskutočniť hodnotenie smernice a predložiť správu o hlavných zisteniach Európskemu parlamentu a Rade.

Článkom 16 sa zrušuje rozhodnutie 96/409/SBZP.

V článku 17 sa stanovuje dátum, do ktorého by členské štáty mali smernicu transponovať do vnútroštátneho práva.

V článku 18 sa stanovuje, že smernica nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jej uverejnení v Úradnom vestníku Európskej únie.

Podľa článku 19 je smernica určená všetkým členským štátom.

Prílohy I a II obsahujú špecifikácie jednotného formulára a jednotnej nálepky náhradného cestovného dokladu EÚ.

Návrh

SMERNICA RADY,

ktorou sa zavádza náhradný cestovný doklad EÚ a zrušuje rozhodnutie 96/409/SZBP

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 23 ods. 2,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

so zreteľom na stanovisko Európskeho parlamentu¹,

konajúc v súlade s mimoriadnym legislatívnym postupom,

keďže:

- (1) Občianstvo Únie je základným statusom štátnych príslušníkov členských štátov. Každému občanovi Únie dáva právo využiť na území tretej krajiny, v ktorej sa nenachádza zastúpenie členského štátu, ktorého je štátnym príslušníkom, ochranu diplomatických a konzulárnych orgánov druhého členského štátu, a to za rovnakých podmienok ako štátni príslušníci takéhoto štátu. Smernica Rady (EÚ) 2015/637² umožňuje uplatnenie tohto práva tým, že stanovuje opatrenia v oblasti spolupráce a koordinácie potrebné na uľahčenie konzulárnej ochrany nezastúpených občanov Únie.
- (2) Smernica (EÚ) 2015/637 sa vzťahuje na náhradné cestovné doklady ako jeden druh konzulárnej pomoci, ktorú majú veľvyslanectvá a konzuláty členských štátov poskytovať nezastúpeným občanom. Náhradný cestovný doklad je určený na jednu cestu a umožňuje držiteľovi vrátiť sa domov alebo, výnimočne, na iné miesto v prípade, keď nemá prístup k svojim bežným cestovným dokladom, napríklad preto, že mu boli odcudzené alebo že ich stratil.
- (3) Rozhodnutím 96/409/SZBP zástupcov vlád členských štátov³ sa zaviedol spoločný náhradný cestovný doklad, ktorý majú členské štáty vydávať občanom Únie v miestach, kde členský štát, ktorého sú títo občania štátnymi príslušníkmi, nemá stále diplomatické alebo konzulárne zastúpenie. Teraz treba pravidlá uvedeného rozhodnutia aktualizovať a stanoviť modernizovaný a väčšmi zabezpečený formát náhradného cestovného dokladu EÚ. Mal by sa zabezpečiť súlad medzi osobitnými podmienkami a postupom vydávania náhradných cestovných dokladov EÚ a všeobecnými pravidlami konzulárnej ochrany stanovenými v smernici (EÚ) 2015/637, keďže uvedená smernica vrátane finančného postupu stanoveného v jej článku 14 sa vzťahuje na vydávanie náhradných cestovných dokladov EÚ nezastúpeným občanom. V tejto smernici by sa mali stanoviť ďalšie pravidlá, ktoré sa

¹ Ú. v. EÚ C ..., ..., s.

² Smernica Rady (EÚ) 2015/637 z 20. apríla 2015 o opatreniach koordinácie a spolupráce na uľahčenie konzulárnej ochrany nezastúpených občanov Únie v tretích krajinách a o zrušení rozhodnutia 95/553/ES (Ú. v. EÚ L 106, 24.4.2015, s. 1).

³ Rozhodnutie zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady, č. 96/409/SZBP z 25. júna 1996 o zavedení náhradného cestovného dokladu (Ú. v. ES L 168, 6.7.1996, s. 4).

budú v prípade potreby uplatňovať súbežne s pravidlami uvedenými v smernici (EÚ) 2015/637.

- (4) Každému nezastúpenému občanovi, ktorého pas alebo cestovný doklad sa stratil, bol odcudzený alebo zničený, je dočasne nedostupný, jeho platnosť uplynula alebo sa inak nedá v rámci primeranej lehoty získať, napríklad v prípade novorodencov narodených počas cesty, by sa mal na jeho žiadosť vydať náhradný cestovný doklad EÚ, keď členský štát, ktorý nezastúpenému štátnemu príslušníkovi poskytuje pomoc, dostane od členského štátu štátnej príslušnosti potvrdenie o štátnej príslušnosti daného občana.
- (5) Keďže strata pasu alebo cestovných dokladov môže občanom v tretích krajinách spôsobiť značné ťažkosti, treba zaviesť zjednodušený postup spolupráce a koordinácie medzi členským štátom, ktorý poskytuje pomoc, a členským štátom štátnej príslušnosti nezastúpeného občana. Zároveň treba zachovať dostatočnú flexibilitu vo výnimočných prípadoch. V krízových situáciách by mal mať členský štát, ktorý poskytuje pomoc, možnosť vydať náhradné cestovné doklady EÚ bez predchádzajúcej konzultácie s členským štátom štátnej príslušnosti. V takýchto situáciách by mal členský štát, ktorý poskytuje pomoc, čo možno najskôr informovať členský štát štátnej príslušnosti o pomoci, ktorú v jeho mene poskytol, aby zabezpečil, že členský štát štátnej príslušnosti bude primerane informovaný.
- (6) Prijemcovia náhradných cestovných dokladov EÚ by z bezpečnostných dôvodov mali po svojom bezpečnom návrate domov tieto doklady vrátiť. Okrem toho by vydávajúci orgán členského štátu, ktorý poskytuje pomoc, mal uchovávať kópiu každého vydaného náhradného cestovného dokladu EÚ a ďalšia kópia by sa mala zaslať členskému štátu štátnej príslušnosti žiadateľa. Vrátené náhradné cestovné doklady EÚ a uložené kópie by sa mali po určitom čase zničiť.
- (7) Nezastúpení občania by mali mať možnosť požiadať o náhradný cestovný doklad EÚ na veľvyslanectve alebo konzuláte ktoréhokoľvek členského štátu. V súlade s článkom 7 ods. 2 smernice (EÚ) 2015/637 môžu členské štáty uzavrieť praktické dojednania na účely rozdelenia zodpovednosti za poskytovanie náhradných cestovných dokladov EÚ nezastúpeným občanom. Členské štáty, ktoré dostávajú žiadosti o náhradné cestovné doklady EÚ, by mali v každom jednotlivom prípade posúdiť, či je vhodné náhradný cestovný doklad EÚ vydať, alebo či by sa mal daný prípad postúpiť veľvyslanectvu alebo konzulátu, ktorý je určený za príslušný na základe podmienok ľubovoľného už existujúceho dojednania.
- (8) V súlade s účelom náhradného cestovného dokladu EÚ ako dokladu na jednu cestu by mal byť tento doklad platný na obdobie potrebné na uskutočnenie tejto cesty. Vzhľadom na možnosti a rýchlosť súčasného cestovania by platnosť náhradného cestovného dokladu EÚ nemala, s výnimkou mimoriadnych okolností, prekročiť 15 kalendárnych dní.
- (9) Touto smernicou by nemali byť dotknuté priaznivejšie vnútroštátne ustanovenia, pokiaľ sú zlučiteľné s touto smernicou.
- (10) Táto smernica by nemala členským štátom brániť v tom, aby vydávali náhradné cestovné doklady EÚ v iných situáciách s prihliadnutím na vnútroštátne právne predpisy a prax. Členské štáty by takisto mali mať možnosť vydávať náhradné cestovné doklady EÚ nezastúpeným občanom na území Únie, zastúpeným občanom, ako aj vlastným štátnym príslušníkom alebo rezidentom. Pri tom by členské štáty mali prijať potrebné opatrenia na zabránenie zneužívaniu a podvodom.

- (11) V súlade s článkom 5 smernice (EÚ) 2015/637 a s cieľom zabezpečiť účinnosť práva zakotveného v článku 20 ods. 2 písm. c) zmluvy a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života, ktoré sa uznáva v článku 7 Charty základných práv Európskej únie, a s ohľadom na vnútroštátne právo a prax, by členský štát, ktorý poskytuje pomoc, mal mať možnosť vydávať náhradné cestovné doklady EÚ rodinným príslušníkom občanov Únie, ktorí sú štátnymi príslušníkmi tretej krajiny, s prihliadnutím na individuálne okolnosti každého prípadu.
- (12) Náhradný cestovný doklad EÚ pozostávajúci z formulára a nálepky by mal obsahovať všetky potrebné informácie a spĺňať prísne technické normy, najmä pokiaľ ide o ochranu proti napodobňovaniu a falšovaniu. Mal by vyhovovať potrebám všetkých členských štátov a mať všeobecne rozpoznateľné ochranné prvky jasne viditeľné voľným okom.
- (13) Jednotný formulár náhradného cestovného dokladu EÚ by mal obsahovať prázdne strany, aby sa v prípade potreby dali tranzitné víza umiestniť priamo na formulár. Uvedený formulár by mal slúžiť ako nosič nálepky náhradného cestovného dokladu EÚ obsahujúcej relevantné informácie o žiadateľovi. Nálepka by mala byť vytvorená podľa jednotného formátu víz, ako je stanovený v nariadení Rady (ES) č. 1683/95⁴, a mala by obsahovať rovnocenné ochranné prvky. Nálepka náhradného cestovného dokladu EÚ by mala byť personalizovaná na veľvyslanectve alebo konzuláte členského štátu, ktorý poskytuje pomoc, s použitím rovnakých tlačiarň ako v prípade víz.
- (14) V záujme zvýšenia bezpečnosti a rýchlosti procesu vydávania by sa mala priamo na veľvyslanectve alebo konzuláte pomocou digitálneho fotoaparátu alebo rovnocenných prostriedkov vyhotoviť podoba tváre žiadateľa, ktorá sa použije na účely náhradného cestovného dokladu EÚ. Tá istá podoba tváre by sa mala zaslať členskému štátu štátnej príslušnosti s cieľom potvrdiť totožnosť daného občana.
- (15) V tejto smernici by sa mali stanoviť špecifikácie, ktoré by nemali byť tajné. Tieto špecifikácie môže byť v príslušných prípadoch potrebné doplniť ďalšími tajnými špecifikáciami, aby sa zabránilo falšovaniu a pozmeňovaniu.
- (16) S cieľom zabezpečiť utajenie prípadných doplňujúcich technických špecifikácií by sa mali na Komisiu preniesť vykonávacie právomoci. Uvedené právomoci by sa mali vykonávať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011⁵.
- (17) Aby sa zaistilo, že informácie o doplňujúcich technických špecifikáciách sa nesprístupnia viacerým osobám, než je nevyhnutné, mal by každý členský štát určiť jeden subjekt, ktorý bude zodpovedný za tlač jednotného náhradného cestovného dokladu EÚ. Členské štáty by mali mať možnosť tento subjekt v prípade potreby zmeniť. Z bezpečnostných dôvodov by mal každý členský štát oznámiť názov tohto príslušného subjektu Komisii a ostatným členským štátom.
- (18) S cieľom zvýšiť uznávanie náhradných cestovných dokladov EÚ by delegácie Únie v tretích krajinách mali príslušné orgány tretích krajín informovať o jednotnom formáte náhradného cestovného dokladu EÚ a všetkých následných zmenách a podporovať jeho používanie.

⁴ Nariadenie Rady (ES) č. 1683/95 z 29. mája 1995 stanovujúce jednotný formát víz (Ú. v. ES L 164, 14.7.1995, s. 1).

⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie (Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13).

- (19) V súlade s bodmi 22 a 23 Medziinštitucionálnej dohody o lepšej tvorbe práva⁶ by Komisia mala zhodnotiť túto smernicu, a to najmä na základe informácií zhromaždených prostredníctvom osobitných monitorovacích opatrení, s cieľom posúdiť účinky smernice a potrebu prípadných ďalších opatrení.
- (20) Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679⁷ sa upravuje spracovávanie osobných údajov, ktoré členské štáty vykonávajú pri uplatňovaní tejto smernice. Systém náhradných cestovných dokladov EÚ si vyžaduje spracovávanie osobných údajov potrebných na účely overenia totožnosti žiadateľa, vytlačenia nálepky náhradného cestovného dokladu EÚ a zjednodušenia cestovania príslušnej dotknutej osoby. Treba podrobnejšie špecifikovať záruky, ktoré sa vzťahujú na spracúvané osobné údaje, ako aj maximálne obdobie uchovávania zhromaždených osobných údajov. V záujme predchádzania prípadnému zneužívaniu je potrebná maximálna lehota uchovávania v dĺžke troch rokov. Vymazanie osobných údajov žiadateľov by nemalo mať vplyv na schopnosť členských štátov monitorovať uplatňovanie tejto smernice.
- (21) Keďže ciele tejto smernice nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale z dôvodu potreby vyhnúť sa fragmentácii a následnému obmedzenému uznávaniu náhradných cestovných dokladov vydávaných členskými štátmi nezastúpeným občanom ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o Európskej únii. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku táto smernica neprekračuje rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie vymedzených cieľov.
- (22) Cieľom tejto smernice je podporovať konzulárnu ochranu, ktorá je zaručená článkom 46 Charty základných práv Európskej únie. Touto smernicou sa rešpektujú základné práva a dodržiavajú zásady uznávané najmä chartou vrátane práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života a práva na ochranu osobných údajov. Táto smernica by sa mala vykladať a uplatňovať v súlade s týmito právami a zásadami.
- (23) Rozhodnutie 96/409/SBZP by sa malo zrušiť,

PRIJALA TÚTO SMERNICU:

KAPITOLA I

PREDMET ÚPRAVY A VYMEDZENIE POJMOV

Článok 1 *Predmet úpravy*

Touto smernicou sa stanovujú pravidlá týkajúce sa podmienok a postupu, pri uplatnení ktorých môžu nezastúpení občania v tretích krajinách získať náhradný cestovný doklad EÚ, a zavádza sa jednotný formát pre tieto doklady.

⁶ Medziinštitucionálna dohoda medzi Európskym parlamentom, Radou Európskej únie a Európskou komisiou o lepšej tvorbe práva z 13. apríla 2016 (Ú. v. EÚ L 123, 12.5.2016, s. 1).

⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 1).

Článok 2 *Vymedzenie pojmov*

Na účely tejto smernice sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

1. „nezastúpený občan“ je každý občan, ktorý je štátnym príslušníkom členského štátu, ktorý nie je v tretej krajine zastúpený, ako sa stanovuje v článku 6 smernice (EÚ) 2015/637;
2. „žiadateľ“ je osoba, ktorá žiada o náhradný cestovný doklad EÚ;
3. „členský štát, ktorý poskytuje pomoc“ je členský štát, ktorý dostal žiadosť o náhradný cestovný doklad EÚ;
4. „členský štát štátnej príslušnosti“ je členský štát, o ktorom žiadateľ tvrdí, že je jeho štátnym príslušníkom;
5. „náhradný cestovný doklad EÚ“ je cestovný doklad, ktorý jeden z členských štátov vydal nezastúpenému občanovi v tretej krajine, a to na jednu cestu do členského štátu štátnej príslušnosti alebo pobytu daného občana, podľa žiadosti občana, alebo výnimočne na iné miesto.

KAPITOLA II **NÁHRADNÝ CESTOVNÝ DOKLAD EÚ**

Článok 3 *Náhradný cestovný doklad EÚ*

Členské štáty vydávajú náhradné cestovné doklady EÚ nezastúpeným občanom v tretích krajinách, ktorých pas alebo cestovný doklad bol stratený, odcudzený alebo zničený, je dočasne nedostupný, jeho platnosť uplynula alebo ho nemožno v rámci primeranej lehoty získať inak, v súlade s postupom uvedeným v článku 4.

Článok 4 *Postup*

1. Keď členský štát dostane žiadosť o náhradný cestovný doklad EÚ, do 24 hodín sa v súlade s článkom 10 ods. 2 smernice (EÚ) 2015/637 obráti na členský štát štátnej príslušnosti na účely overenia štátnej príslušnosti žiadateľa.
2. Členský štát, ktorý poskytuje pomoc, poskytne členskému štátu štátnej príslušnosti všetky relevantné informácie vrátane:
 - a) údajov o žiadateľovi, ktoré sa v súlade s prílohou II uvedú na nálepke náhradného cestovného dokladu EÚ;
 - b) podoby tváre žiadateľa, ktorú s výnimkou mimoriadnych okolností vyhotovia orgány členského štátu, ktorý poskytuje pomoc, v deň podania žiadosti.
3. Do 36 hodín po doručení informácií uvedených v odseku 2 členský štát štátnej príslušnosti odpovie na konzultáciu v súlade s článkom 10 ods. 3 smernice (EÚ) 2015/637 a potvrdí, či je žiadateľ jeho štátnym príslušníkom. Po potvrdení štátnej príslušnosti žiadateľa členský štát, ktorý poskytuje pomoc, poskytne žiadateľovi náhradný cestovný doklad EÚ, a to najneskôr v pracovný deň nasledujúci po dni, keď dostal odpoveď od členského štátu štátnej príslušnosti.

4. V riadne odôvodnených výnimočných prípadoch môžu členské štáty prekročiť lehoty stanovené v odsekoch 1 a 3.
5. V krízových situáciách môže členský štát, ktorý poskytuje pomoc, vydať náhradný cestovný doklad EÚ bez predchádzajúcej konzultácie s členským štátom štátnej príslušnosti. Členský štát, ktorý poskytuje pomoc, čo najskôr oznámi členskému štátu štátnej príslušnosti skutočnosť, že bol vydaný náhradný cestovný doklad EÚ, a totožnosť osoby, ktorej bol náhradný cestovný doklad EÚ vydaný. Oznámenie musí obsahovať meno osoby a všetky údaje, ktoré boli uvedené v náhradnom cestovnom doklade EÚ.
6. Orgán členského štátu, ktorý vydal náhradný cestovný doklad EÚ, uchováva jednu kópiu každého vydaného náhradného cestovného dokladu EÚ a ďalšiu kópiu zašle členskému štátu štátnej príslušnosti žiadateľa. Kópie sa zničia do 60 dní po uplynutí platnosti náhradného cestovného dokladu EÚ, pokiaľ nie sú potrebné na vydanie nového pasu alebo cestovného dokladu.
7. Prijemca náhradného cestovného dokladu EÚ sa pri podávaní žiadosti o nový pas alebo cestovný doklad vyzve k tomu, aby náhradný cestovný doklad vrátil, bez ohľadu na to, či už jeho platnosť uplynula. Členské štáty zabezpečia, aby boli všetky vrátené náhradné cestovné doklady EÚ včas bezpečne zničené.
8. Na žiadosti o náhradný cestovný doklad EÚ sa uplatňuje článok 14 smernice (EÚ) 2015/637.

Článok 5 Platnosť

Náhradný cestovný doklad EÚ je platný na čas potrebný na vykonanie cesty, na ktorú je vydaný. Pri výpočte tohto času sa zohľadnia potrebné prestávky na prenocovanie a čas potrebný na prestupovanie. Lehota platnosti zahŕňa dodatočnú „tolerančnú lehotu“ v rozsahu dvoch dní. S výnimkou mimoriadnych okolností nesmie lehota platnosti náhradného cestovného dokladu EÚ presiahnuť 15 kalendárnych dní.

Článok 6 Priaznivejšie zaobchádzanie

Členské štáty môžu zaviesť alebo zachovať ustanovenia, ktoré sú priaznivejšie ako ustanovenia tejto smernice, pokiaľ sú s ňou zlučiteľné.

Článok 7 Ďalší žiadatelia o náhradný cestovný doklad EÚ

V prípade straty, odcudzenia alebo zničenia, dočasnej nedostupnosti alebo uplynutia platnosti pasu alebo preukazu totožnosti žiadateľa alebo v prípade, že takýto doklad nemožno v rámci primeranej lehoty získať inak, môžu členské štáty vydať náhradné cestovné doklady EÚ:

- a) rodinným príslušníkom nezastúpených občanov, ktorí nie sú občanmi Únie, sprevádzajúcim nezastúpených občanov v súlade s článkom 5 smernice (EÚ) 2015/637;
- b) vlastným štátnym príslušníkom alebo rezidentom;
- c) štátnym príslušníkom iného členského štátu, ktorý má zastúpenie v krajine, kde sa títo štátni príslušníci snažia získať náhradný cestovný doklad EÚ;

- d) občanom EÚ a ich rodinným príslušníkom na území Únie;
- e) ďalším osobám, ktoré sú s nimi nejako spojené a ktoré sú ochotné prijať.

KAPITOLA III

JEDNOTNÝ FORMÁT NÁHRADNÉHO CESTOVNÉHO DOKLADU EÚ

Článok 8

Jednotný formát náhradného cestovného dokladu EÚ

1. Náhradný cestovný doklad EÚ pozostáva z jednotného formulára a nálepky. Formulár a nálepka musia zodpovedať špecifikáciám stanoveným v prílohách I a II a uvedeným vo vykonávacom rozhodnutí Komisie C(2018) 674 z 9. marca 2018 o ďalších technických špecifikáciách jednotného formátu víz, ktorým sa zrušuje rozhodnutie Komisie K(2010) 3191.
2. Pri vyplňaní nálepky náhradného cestovného dokladu EÚ sa vyplnia oddiely stanovené v prílohe II, pričom strojovo čitateľná zóna sa vyplní v súlade s časťou 2 dokumentu ICAO č. 9303.
3. Členské štáty môžu doplniť všetky potrebné vnútroštátne záznamy v oddiele „Poznámky“ nálepky náhradného cestovného dokladu EÚ. V uvedených vnútroštátnych záznamoch sa neopakujú oddiely uvedené v prílohe II.
4. Všetky záznamy na nálepke náhradného cestovného dokladu EÚ sa vytlačia. Na vytlačenej nálepke náhradného cestovného dokladu EÚ sa nesmú robiť žiadne zmeny rukou.
5. Nálepky náhradných cestovných dokladov EÚ sa môžu vyplniť rukou len v prípade technických problémov spôsobených zásahom vyššej moci. Na nálepke náhradného cestovného dokladu EÚ vyplnenej rukou sa nesmú robiť žiadne zmeny.
6. Ak sa na nálepke náhradného cestovného dokladu EÚ, ktorá ešte nebola nalepená na formulár náhradného cestovného dokladu, zistí chyba, nálepka náhradného cestovného dokladu EÚ sa zneplatní. Ak sa chyba zistí po tom, ako sa nálepka náhradného cestovného dokladu EÚ nalepí na formulár, oba doklady sa zničia a vyrobia sa nové.
7. Vytlačená nálepka náhradného cestovného dokladu EÚ obsahujúca vyplnené oddiely sa nalepí na formulár náhradného cestovného dokladu EÚ v súlade s prílohou I.
8. V krízových situáciách sa môže použiť iný formát než formát stanovený v tomto článku, pokiaľ obsahuje všetky oddiely, ktoré sa majú vyplniť podľa prílohy II.

Článok 9

Doplňujúce špecifikácie

Komisia prijme vykonávacie akty, v ktorých sa stanovia doplňujúce technické špecifikácie pre náhradné cestovné doklady EÚ týkajúce sa:

- a) vzhľadu, veľkosti a farieb jednotného formulára a jednotnej nálepky náhradného cestovného dokladu EÚ;

- b) doplňujúcich ochranných prvkov a požiadaviek vrátane prísnejších noriem zamedzujúcich napodobňovaniu, pozmeňovaniu a falšovaniu;
- c) ďalších pravidiel, ktoré treba dodržiavať pri vyplňaní a vydávaní náhradného cestovného dokladu EÚ.

Uvedené vykonávacie akty sa prijímú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 11 ods. 2. Môže sa rozhodnúť o tom, že tieto špecifikácie sú tajné a nesmú sa zverejniť. V takom prípade sa sprístupnia len subjektom, ktoré členské štáty určili za zodpovedné za tlač náhradných cestovných dokladov EÚ, a osobám riadne povereným členským štátom alebo Komisiou.

Článok 10

Tlač náhradných cestovných dokladov EÚ

Každý členský štát určí jeden subjekt zodpovedný za tlač náhradných cestovných dokladov EÚ. Názov tohto subjektu oznámi Komisii a ostatným členským štátom. Dva alebo viaceré členské štáty môžu určiť rovnaký subjekt. Ak členský štát zmení svoj určený subjekt, zodpovedajúcim spôsobom o tom informuje Komisiu a ostatné členské štáty.

Článok 11

Postup výboru

1. Komisii pomáha výbor. Uvedený výbor je výborom v zmysle nariadenia (EÚ) č. 182/2011.
2. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 5 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

Článok 12

Oznamovanie tretím krajinám

1. Najneskôr do 21 mesiacov od nadobudnutia účinnosti tejto smernice členský štát, ktorý v súlade s článkom 16 ods. 9 Zmluvy o Európskej únii vykonáva predsedníctvo Rady, poskytne Komisii a Európskej službe pre vonkajšiu činnosť všeobecné vzory jednotného formulára a jednotnej nálepky náhradného cestovného dokladu EÚ.
2. Európska služba pre vonkajšiu činnosť zašle všeobecné vzory formulára a nálepky delegáciám Únie v tretích krajinách.
3. Delegácie Únie v tretích krajinách informujú príslušné orgány v tretích krajinách o jednotnom formáte náhradného cestovného dokladu EÚ, ako aj o jeho hlavných ochranných prvkoch, a to aj tak, že im na referenčné účely poskytnú všeobecné vzory formulára a nálepky. Delegácie Únie v tretích krajinách poskytnú všeobecné vzory jednotného formulára a jednotnej nálepky náhradného cestovného dokladu EÚ diplomatickým misiám a konzulárnym úradom členských štátov na účely odbornej prípravy alebo na referenčné účely.
4. Pri každej zmene jednotného formulára alebo jednotnej nálepky náhradného cestovného dokladu EÚ sa postup uvedený v odsekoch 1 až 3 zopakuje. Lehota uvedená v odseku 1 zodpovedá trom mesiacom od prijatia zmeneného formátu.

KAPITOLA IV ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 13

Ochrana osobných údajov

1. Osobné údaje spracúvané na účely tejto smernice vrátane podoby tváre žiadateľa vyhotovenej v súlade s článkom 4 ods. 2 sa používajú len na overenie totožnosti žiadateľa v súlade s postupom uvedeným v článku 4, na tlač nálepky náhradného cestovného dokladu EÚ a na uľahčenie cestovania dotknutej osoby. Členský štát, ktorý poskytuje pomoc, a členský štát štátnej príslušnosti zaistia primerané zabezpečenie osobných údajov.
2. Bez toho, aby bolo dotknuté uplatňovanie nariadenia (EÚ) 2016/679, žiadateľ, ktorému sa vydá náhradný cestovný doklad EÚ, má právo skontrolovať osobné údaje uvedené v náhradnom cestovnom doklade EÚ a prípadne požiadať o ich opravu.
3. V náhradnom cestovnom doklade EÚ sa nesmú uviesť žiadne informácie v strojovo čitateľnej forme, pokiaľ tieto informácie nie sú uvedené aj v oddieloch uvedených v bodoch 6 až 14 prílohy II.
4. Členský štát, ktorý poskytuje pomoc, a členský štát štátnej príslušnosti uchováujú osobné údaje žiadateľa najviac tri roky. Po uplynutí lehoty uchovávania sa osobné údaje žiadateľa vymažú.

Článok 14

Monitorovanie

1. Členské štáty pravidelne monitorujú uplatňovanie tejto smernice na základe týchto ukazovateľov:
 - náhradné cestovné doklady EÚ vydané v súlade s článkom 3;
 - náhradné cestovné doklady EÚ vydané v súlade s článkom 7;
 - prípady podvodov a falšovania v súvislosti s náhradnými cestovnými dokladmi EÚ.
2. Členské štáty organizujú produkciu a zhromažďovanie údajov potrebných na meranie zmeny ukazovateľov uvedených v odseku 1 a každoročne poskytujú tieto informácie Komisii.
3. V súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 11 ods. 2 môže Komisia prijať vykonávacie akty, v ktorých sa stanovia ukazovatele doplnujúce ukazovatele uvedené v odseku 1.

Článok 15

Hodnotenie

1. Komisia najskôr po piatich rokoch od dátumu transpozície tejto smernice vykoná hodnotenie tejto smernice a predloží Európskemu parlamentu a Rade správu o hlavných zisteniach vrátane vhodnosti úrovne zabezpečenia osobných údajov.
2. Členské štáty poskytnú Komisii informácie potrebné na vypracovanie tejto správy.

Článok 16
Zrušenie

1. Rozhodnutie 96/409/SZBP sa zrušuje s účinnosťou od uplynutia 24 mesiacov od nadobudnutia účinnosti tejto smernice.
2. Odkazy na zrušené rozhodnutie sa považujú za odkazy na túto smernicu.
3. Členské štáty zabezpečia, aby formuláre náhradného cestovného dokladu vyrobené podľa rozhodnutia 96/409/SZBP boli zničené do dátumu uvedeného v odseku 1.

Článok 17
Transpozícia

1. Členské štáty prijímú a uverejnia najneskôr do 12 mesiacov od nadobudnutia účinnosti tejto smernice zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou. Komisii bezodkladne oznámia znenie týchto ustanovení.

Tieto ustanovenia začnú uplatňovať po uplynutí 24 mesiacov od nadobudnutia účinnosti tejto smernice.

Členské štáty uvedú priamo v prijatých ustanoveniach alebo pri ich úradnom uverejnení odkaz na túto smernicu. Podrobnosti o odkaze upravia členské štáty.
2. Členské štáty oznámia Komisii znenie hlavných ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré prijímú v oblasti pôsobnosti tejto smernice.

Článok 18
Nadobudnutie účinnosti

Táto smernica nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jej uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Článok 19
Adresáti

Táto smernica je určená členským štátom.
V Bruseli

Za Radu
predseda